

GRADSKI MUZEJ MAKARSKA

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Od gospodina Ante Antulova kupljeni su sljedeći predmeti za muzejsku dokumentarnu zbirku i knjižnicu:

- Glas iz Primorja, jedan list, 1908.
- Fotografija Makarske iz 1898., pisana 1900. g.
- Nikola Alačević, *Slavni i zaslužni muževi / Makarska i primorje / Izlet na Biokovo*, Spljet, 1910.
- Đurić - guslar, Mihovio Pavlinović, Zadar, 1912.

1.2. Terensko istraživanje

- Ana Kunac prikupljala je foto-građu i podatke za radove i izložbe u pripremi, pa je tako obilazila područje Makarskog primorja obrađujući temu "magarca", prikupljajući podatke o numizmatičkim predmetima, antičkim spomenicima i posuđu.
- Za potrebe pisanja radova i razmjene publikacija, iskustava i foto građe posjetili smo više muzeja i srodnih ustanova u Hrvatskoj.
- Velimir Urlić prikupljao je raznu građu o počecima turizma u Makarskoj i Primorju: fotografije, razglednice, prospekte, brošure, knjige, vodiče, novinske članke...od više pojedinaca i ustanova, kao što su: Sveučilišna knjižnica Split, Arheološki muzej Split, Državni arhiv Zadar, Sveučilišna knjižnica Zadar, Državni arhiv Zadar, Državni arhiv Zagreb, Sveučilišna i nacionalna knjižnica Zagreb...Usput je prikupljeno i više hemerotečnih jedinica 19./ 20. st., te fotografija, razglednica, plakata (upisano i fotografirano 870), sitni tisak, AV građa itd.
- Marinko Tomasović obavljao je arheološka iskopavanja i terenske obilaske (rekognosciranja, reambulacije, uvide u iskope: fotodokumentiranje spomenika kulturne povijesti):

Siječanj

- Obilazak trase iskopa za instalacije na sjevernom podnožju Sv. Petra radi sakupljanja ostataka materijalne kulture. Nađena je manja količina ulomaka kasnorepublikanskih amfora.
- Razgledavanje iskopa na trasi vodovodnih instalacija na području Makra - Selo (Dvorine) i iskopa vodospremnika iznad Biskupova greba. Nisu uočeni kulturni ostaci.

Veljača

- Provedena je arheološka reambulacija terena na prostoru Zakuća i Krvavice (Veliki rat, Tisna kamenica). Sakupljena je površinska keramika s prostora vile u Zakuću i ilirska s gradine Veliki rat u Krvavici.

Ožujak

- Provedeno je arheološko rekognosciranje Brela na području podno Karlove špilje, Borovca, Nevistine stine. U sklopu pješačke komunikacije evidentirana su tri tumula, te grobovi na Sv. Kaji.
- Obavljen je obilazak dijela područja Staševice i istočne Pline.
- Obavljen je uvid u radove na dizanju pločnika u crkvi Gospe od Karmena u Brelima. Evidentirana je jedna zidana grobna komora.

Travanj

- Provedeno je arheološko rekognosciranje područja Velikog Brda i Basta paralelno uz smjer požarnih puteva, na području od Brda do Smokvene.
- Reambuliran je teren na južnim prilazima sela Bast (Polje) te na sjeverozapadnoj strani Promajne (Kosa).
- Dokumentirani su reljefni križevi sa srednjovjekovnih nadgrobni spomenika u Velikom Prologu i Borovcima, zapadno od Metkovića.

Svibanj

- Obavljen je terenski obilazak između Velikog Brda i Promajne te fortifikacijskog sklopa (prapovijest-tursko-venecijansko razdoblje) Dvori iznad Bratuša.
- Rekognosciran je prostor od Kose u Promajni prema Baškom Polju u svrhu prepoznavanja pješačke komunikacije između starijih naselja na tom obalnom dijelu.

Lipanj

- Priprema za skorašnja arheološka istraživanja u pećini Bubnjevači u Velikom Brdu - nastojanje da se manualno uklone gromade kamenja palog sa svoda pećine na mjestu predviđenom za sondiranje.

Srpanj - kolovoz

- Obilazak početnog dijela probijene trase požarnog puta od Zakuća prema Krvavici (podno Babina zuba). Nisu uočeni tragovi materijalne kulture.
- Arheološki se istraživala pećina Bubnjavača u Velikom Brdu. Istraživačka kampanja odvijala se, uz prekide, od 21. srpnja do 21. kolovoza 2008., u 18 radnih dana. U ekipi su sudjelovali: Konstanta Mucić, pomoćni arheolog, dvoje manualnih radnika, te Marinko Tomasović, voditelj istraživanja. Uvjeti istraživanja bili su dosta teški, ponajviše zbog otežanog pristupa arheološkim slojevima uzrokovanim padom stijena sa svoda ulazne dvorane pećine. Tek je začelje ulaznog prostora, dužine 13 m, a širine do 4 m, omogućilo sondiranje. Riječ je o prostoru koji se postepeno sužava te ga od druge dvorane, zatamnjene i neznatno kraće, dijeli uzak otvor. Uz to, tlo ulazne dvorane pada prema jugu te se kulturni ostaci podvlače pod zid pećine.
 - Iskop pokusne sonde I (vel. 1,50 x 1 x 0,35 m) na ulaznom dijelu dvorane nije rezultirao kulturnim nalazima.
 - Sonda II (1,5 x 1,1 x 0,15 m) postavljena je u začelnom dijelu dvorane. Nalazi keramike, glavninom neolitičke, nađeni su na njezinoj površini. Radi se o nalazima u površinskom nanosu u začelnom dijelu ove ulazne prostorije, glavninom odredivih u ranu, impresso fazu neolitika. Među ulomcima su i primjerci kasnoneolitičke keramike, hvarsko-lisičićke kulturne skupine. Sonda III (vel. 1,06 x 1,04 x 0,80 m), uz otvor koji dijeli ulaznu od stražnje prostorije, mogla se je istražiti tek nakon uklanjanja velike stijene. Djelomično je istražena, do 0,80 m. Veći zemljani nanos ovog dijela pećine pokazao je da u njenim nižim slojevima, počev od oko 0,30 m, postoji izraziti kulturni sloj ranog brončanog doba i eneolitika. Kulturni ostaci, keramika, rjeđe koštano i kremenno oruđe, učestali su do 0,80 dubine. Radi se o dubini koju je bilo moguće istražiti bez uklanjanja većeg kamenja koje se podvlači u profil sonde.
 - Predstojeća istraživanja bit će usmjerena proširivanju sonde prema unutrašnjem dijelu pećine, kako bi je bilo moguće istražiti do dna, odnosno do sterilnog sloja. Nakon istraživanja dokumentirani su iskopi sonde (Robert Maršić). Sonda III je prekrivena geoplastnom i zaštićena nanosom kamenja i zemlje, čime joj je onemogućen pristup.

Rujan

- Arheološki je rekognosciran dio terena u Drveniku selo (Pliševac) te na liniji Drvenik - Zaostrog selo.

Listopad

- Obavljen je pregled terena između Velikog Brda i Basta, nakon velikog rujanskog požara. Fotografirana su stanja ranije evidentiranih arheoloških i kulturno-povijesnih ostataka te izvršene neke izmjere (Dvori; tumuli na Guvnu iznad Krvavice).
- Pregledano je opožareno područje na području Cvitačke, Veprica i Velikog Brda.
- Obavljena je reambulacija terena u Drveniku (Gradina Kupa i Križina) te uvid u raskop proboja stare pješačke komunikacije od Kupe do Sela.
- Fotografirane su stare kamene stambene gradnje na području Vrpolja u Makarskoj.

Studenj

- Obavljen je uvid u iskop za dogradnju Župne kuće u Makarskoj. Nisu uočeni arheološki slojevi ili njihovi tragovi.
- Obavljen je uvid u proboj puta u Makru, između vodospremnika i crkve. Fotografirano je stanje tumula "Biskupov grob" nakon djelomičnog devastiranja njegove istočne strane prilikom ovih radova, kao i zasipavanja na sjevernoj strani. Reambuliran je teren Jakšina istočno od Piraka te uočena relativno veća količina uglavnom grube rimske keramike.

Prosinac

- Obavljen je uvid u iskop uz obiteljsku kuću južno od spomenika na Glavici. Nisu uočeni kulturni slojevi niti ostaci materijalne kulture.

Ostalo

- Za arheološku zbirku Gradskog muzeja Makarska pribavljena je stanovita količina ulomaka prapovijesnog, antičkog i novovjekovnog keramičkog posuđa prispjelog s obilazaka i rekognosciranja terena u Makarskoj (Sv. Petar), Makru (Postinje), Zakuću, Krvavici (Veliki rat) i Dvora iznad Bratuša. Za istu zbirku predano je nekoliko ulomaka prapovijesne keramike nađene, od strane biospeleologa, u dvije pećine u splitsko-omiškom zaleđu (područje Dugopolja i Gornjeg Dolca).
- Izrađena je fotodokumentacija spomenika prilikom terenskih obilazaka. Izrađeni su crteži spomenika s reljefnim križevima s lokaliteta u susjedstvu Makarskog primorja, za potrebe pisanja znanstvenog rada.
- Marinko Tomasović je prikupljao građu i podatke za izradu predviđenih izložbi, znanstvenih i stručnih radova (iskopavanja, rekognosciranja, reambulacije, anketiranja). Radio je u arhivu Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Zagrebu (studenj 2008.) na pregledu terenskih bilježnica M. Sabljara u vezi njegovih obilazaka Makarskog primorja. Prikupljao je građu i podatke u knjižnicama Arheološkog muzeja i Muzeja

hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu te u fotoarhivu Ministarstva kulture - Konzervatorskog odjela u Splitu. Posjetio je arheološke ekipe na zaštitnim radovima na trasi autoputa u zaleđu Makarskog primorja.

1.3. Darovanje

- Biljana i Petar Puharić poklonili su Gradskom muzeju Makarska sljedeće predmete:
 - Šivaći stroj marke "Singer"
 - Radijski aparat s digitalnim satom
 - Fotografija Makarske iz 1932. - na Sv. Petru.
- Milivoj Žanetić poklonio je Muzeju vrijedan turistički propagandni materijal iz prve polovine 20. st.
- Gospodin Milivoj Čapeta poklonio je Muzeju nekoliko starih slika i razglednica Makarske.
- Turističku građu Muzeju su poklonili Vedran Ribarović, Biljana i Petar Puharić kao i gospođa Mary Stenning iz Australije.
- Vrijednu arhivsku građu vezanu za turizam Makarskog primorja od 1960. g. do današnjih dana Muzeju su poklonili Milivoj Franić, Mate Ribičić i Turistička zajednica Makarske rivijere.
- Miće Marinović poklonio je za Etnološku zbirku drveno-žičani "maškadur" za čuvanje hrane.
- Astrid Marčić iz Zagreba poklonila je uokvirenu sliku Makarske iz 1923. g.
- Etno-zbirka Podgora poklonila je Muzeju svilenu maramu, dio narodne nošnje.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Dokumentaciju građe još uvijek obavljamo klasično. U Inventarne knjige upisano je:

- Arheološka zbirka: 1.496 predmeta
- Kulturno-povijesna zbirka: 841 predmeta
- Numizmatička zbirka: 551 predmeta
- Etnološka zbirka: 247 predmeta

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Knjižnica je popunjena novim izdanjima, uglavnom razmjenom: upisane su 83 knjige, 104 jedinice periodike i nekoliko separata i novina. Upisano je 500 kataloga te im je nađen novi smještaj.

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

- Stanje knjižnice: knjiga 1.099, periodike 1.475 inv. brojeva (2.896 jedinica), kataloga izložbi 1.628, turističkih prospekata Makarskog primorja 363, starih novina 176 inv. brojeva (1.437 jedinica), separata 266.
- Smještajno odvojena zavičajna zbirka. Od 2008. g. Knjižnici pripada: Sitni tisak (turistički prospekti, pozivnice, kalendari...) i Hemeroteka.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Brojni korisnici svakodnevno se služe naslovima iz knjižnice Muzeja. Stručnu pomoć pružili smo mnogim studentima, učenicima i ostalim građanima i ustanovama (F. Glavina, I. Hrstić, Pojani, Alfirević, Muzej hrvatskog turizma, Grad Makarska...)

5. STALNI POSTAV

Stalni postav povremeno postavljamo između pojedinih izložbi jer nemamo dovoljno izložbenog prostora. Sadržajno prikazuje povijest grada Makarske.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Marinko Tomasović suautor je izložbe *Stećci* u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu (4. 9. - 2. 11. 2008.).

6.3. Revizija građe

Završena je revizija Arheološke, Kulturno-povijesne, Etnološke i Numizmatičke zbirke Gradskog muzeja Makarska.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

- Ana Kunac je sudjelovala na savjetovanju - radionici na kojoj se raspravljalo o strategiji kulturnog turizma Splitsko-dalmatinske županije.
- U Makarskoj su od 13. do 15. studenoga 2008. održani 14. Dani predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije. Ana Kunac održala je na tom skupu predavanje *Stare igre - antičko nasljeđe*, te radionicu na temu starih igara.
- Marinko Tomasović sudjelovao je na Međunarodnom arheološkom savjetovanju Putovi i trgovina od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka u Puli u listopadu 2008., s predavanjem *Prapovijesne i rimske komunikacije kroz trgovinu obale sa zaleđem na prostoru između Cetine i Neretve*.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Kunac, Ana. Predgovor, katalog izložbe slika Ante Vukića, Gradski muzej Makarska, Makarska, 2008.
- Kunac, Ana. Grb grada Makarske, Glasnik Grada Makarske XV/1, službeno glasilo Grada Makarske (posebno izdanje), Makarska, 24. listopada 2008.
- Kunac, Ana. Igrajmo se zajedno. // Zbornik radova "Mirisi djetinjstva" - 14. Dani predškolskog odgoja županije Splitsko-dalmatinske, str. 198-200., Makarska, 2008.
- Kunac, Ana. *Mašta može svašta - svijet očima djece*, tekst u katalogu izložbe *I to smo mi*, Gradski muzej Makarska, Makarska, 2008.
- Kunac, Ana. *Božić u Muzeju*, tekst u katalogu izložbe, Gradski muzej Makarska, Makarska, 2008.
- Kunac, Ana. *Makarski primorci u Viškom boju*. // Hrvatska zora (glasilo ogranka Matice hrvatske Vis), 49/08, str. 4-6, Vis, 2008.

- Tomasović, Marinko. *Evidentiranje srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika u Makarskom primorju tijekom XIX. stoljeća na primjeru Mijata Sabljara i fra Luje Maruna*. // Starohrvatska prosvjeta, III.s., 34/2007., Split, 2007., str. 421-436.
- Tomasović, Marinko. *Mijat Sabljar (1790. - 1865.) o nestalim spomenicima iz srednjeg vijeka kod Makarske*. // Makarsko primorje (glasilo grada Makarske), XIV/248, Makarska, 2008., 15.
- Tomasović, Marinko. *Fra Lujo Marun (1857. - 1939.) - Osnivač starohrvatske arheologije*. // Makarsko primorje (glasilo grada Makarske), XIV/250, Makarska, 2008., 15.
- Tomasović, Marinko. *Arheološko - topografski podaci za naselja istočnog dijela općine Baška Voda u Makarskom primorju (Krvavica - Bratuš - Promajna - Bast)*. // Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva, XL/2, Zagreb, 2008., str. 56-72.
- Tomasović, Marinko. *Topografija stećaka u Hrvatskoj (suautori: D. P. i I. A.)*. U: Stećci, katalog izložbe, Galerija Klovićevi dvori (4.IX. - 2. XI. 2008.), Zagreb, 2008., str. 58-119; 38 sl.
- Tomasović, Marinko. *Srednjovjekovni nadgrobnici makarsko-neretvanskog područja*. U: Stećci, katalog izložbe, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2008., str. 120-129.
- Tomasović, Marinko. *Tajna pećine Bubnjevača. Arheološka istraživanja u Velikom Brdu*. // Makarsko primorje (glasilo grada Makarske), XIV/286, Makarska, 2008., 8
- Tomasović, Marinko. *Bubnjevača - Prapovijesno obitavalište čovjeka. Početak arheoloških istraživanja u pećinama Makarskog primorja. (potpisan kao JL)*. // Glas Dalmacije, II/47, Split, 2008., str. 13-14.
- Tomasović, Marinko. *"Otkriveni" spomenici kulture - U kakvom odnosu stoje "vizualni" i kulturni identitet?* // Makarsko primorje (Glasilo grada Makarske), XIV/288, Makarska, 2008., 15.
- Tomasović, Marinko. *Arheološki dokazi života na prostoru Biokova od razdoblja prapovijesti do srednjeg vijeka*. U: Biokovo, Zbornik radova, Zagreb, 2008., str. 138-152.
- Tomasović, Marinko. *Sakralna arhitektura i ostali kulturno-povijesni spomenici na području Biokova (suautor: I. Alduk)*. U: Biokovo, Zbornik radova, Zagreb, 2008., str. 154-172.

- Tomasović, Marinko. *Prapovijesne i rimske komunikacije kroz trgovinu obale sa zaleđem na prostoru između Cetine i Neretve* (sažetak priopćenja). Međunarodno arheološko savjetovanje, Putovi i trgovina od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka, Materijali, 20., Pula, 2008., str. 30-31.
- Tomasović, Marinko. *Prehistoric and Roman Communications by Trade between the Coast and hinterland in the territory between the Cetina and Neretva Rivers* (sažetak priopćenja). Međunarodno arheološko savjetovanje, Putovi i trgovina od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka, Materijali, 20., Pula, 2008., str. 83-84.
- Tomasović, Marinko. *Nepoznati arheološki lokaliteti. Raščane u Zabiokovlju - tajanstvenim spomenicima kroz daleku prošlost sela.* // Makarsko primorje (glasilo grada Makarske), XIV/296, Makarska, 2008., str. 14-15.
- Tomasović, Marinko. *Karakteristični arheološki nalazi III. - II. tisućljeća prije Krista iz Omiškog zaleđa.* // Omiški ljetopis (Župa sv. Mihovila arkandela u Omišu), IV/4, Omiš, 2008., str. 5-14.
- Tomasović, Marinko. *Dopune arheološkoj topografiji Slimena, Kučića i Svinišća/Podašpilja.* // Zov rodnih ognjišta, List župe Sv. Luke - Kučice, XIV/2 (27), Kučice, 2008., str. 9-16.
- Tomasović, Marinko. *Zaštitno istraživanje tumula sa stećcima na Ogradi u Eracima (Istočna Plina).* // Hrvatski arheološki godišnjak, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 4, Zagreb, 2008.
- Tomasović, Marinko. *Stećci na Grebinama u Čeveljuši i kod crkve Sv. Ivana na Zavali u zapadnoj Plini.* // Starohrvatska prosvjeta, III.s., 35/2008., Split, 2008.
- Urlić, Velimir. *Gradsko glasilo "Makarsko primorje" - objavljeno 12 Crtica iz prošlosti (iz stare periodike - uglavnom iz 1908. godine, a i iz 1888., 1898., 1918., 1928. i 1938.).*
- Urlić, Velimir. *Počeci turizma u Makarskoj i Primorju do 1940. godine.*, katalog izložbe, Gradski muzej Makarska, Makarska, 2008.

6.8. Stručno usavršavanje

Rješenjem ministra kulture Republike Hrvatske Marinko Tomasović, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti, stekao je zvanje višeg kustosa.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Muzejski djelatnici pružali su stručnu pomoć brojnim učenicima, studentima i građanima, kao i raznim ustanovama i udrugama: Grad Makarska, Muzej Gradac, Turistička zajednica Podgora, Turistička zajednica Makarska, Makarski vrtići "Biokovsko zvonce", Turistički ured Živogošće, Konzervatorski odjel u Splitu, razni hrvatski muzeji.
- Kao član arheološke ekipe Ana Kunac sudjelovala je po treći put u arheološkom istraživanju utvrde dvorca Pejačević u Virovitici, po pozivu Gradskog muzeja Virovitica, rujna 2008.
- Pored stručne pomoći pružali smo i tehničke usluge raznim ustanovama i udrugama (KUS "Njega" - Tučepi, Muzej Milka Andrijaševića - Gradac, Kulturni klub i Župni ured - Podgora, MAFEST - Makarska, Galerija "Gojak" - Makarska

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- *Kulturna baština grada Splita*

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska, Makarska

Vrijeme trajanja: 14. svibnja - 12. lipnja 2008./ Međunarodni dan muzeja

Autori: Ante Bezić i Jelena Popić, Foto-klub "Brodosplit", Split

Opseg: 50 fotografija

Vrsta izložbe: umjetnička, izložba fotografija

Izložbom je obilježen Međunarodni dan muzeja i 50. obljetnica rada foto-kluba "Brodosplit". Voditelj kluba Ante Bezić marljivo radi sa mladim fotografima koji postižu zapažene rezultate na izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu. Na ovoj izložbi predstavljeni su radovi Ante Bežića i Jelene Popić, dvoje najstarijih članova kluba. Fotografije prikazuju bogatu spomeničku baštinu grada Splita, zanimljive detalje i situacije, te odnos Splićana i posjetitelja prema gradskim spomenicima.

- *Hrvatska novinska fotografija 2007.*

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska, Makarska

Vrijeme trajanja: 18. - 30. lipnja 2008.

Autori: Hrvatski novinski reporteri

Opseg: 100 izložaka

Vrsta izložbe: izložba fotografija

U organizaciji Gradskog muzeja, foto-kluba "Osejava" iz Makarske i Zbora fotoreportera Hrvatske i ove smo godine u našem muzeju predstavili izbor najboljih fotografija objavljenih u hrvatskom tisku tijekom 2007. g. Novinske fotografije uvijek prikazuju uhvaćeni, nesvjesni trenutak u kojem se nađu sportaši, glumci, političari, slučajni prolaznici. Upravo zbog neponovljivosti takvih trenutaka ove su fotografije dragocjen dokument vremena, točnije 2007. g. u našoj zemlji.

- *Viški boj 1866.*

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska

Vrijeme trajanja: 9. srpnja - 18. kolovoza 2008. / Makarsko ljeto

Autor: Boris Čargo, voditelj zbirke "Issa" u Visu, Arheološki muzej Splt

Opseg: 100 izložaka (predmeti, karte, dokumenti, fotografije)

Vrsta izložbe: povijesna

Na dan 140. obljetnice Viškog boja u zbirci "Issa" u Visu postavljena je izložba posvećena tom značajnom povijesnom događaju. Dvije godine kasnije, autor izložbe Boris Čargo postavlja je u Gradskom muzeju Makarska u nešto smanjenom opsegu zbog ograničenja prostora. Posjetiteljima su pružene sve najvažnije informacije o okolnostima koje su dovele do bitke, o području gdje se održavala, o samom tijeku bitke te o konačnom ishodu. Turistima je omogućeno praćenje izložbe prijevodom teksta i legendi na engleskom jeziku. Izložene su slike i crteži te fotografije brodova i njihovih zapovjednika, motivi iz samog sukoba te članci iz suvremenih europskih novina. Zanimljiva su i dva brzojava, u jednom admiral Tegethoff, zapovjednik pobjedničke austrijske vojske izvještava o ishodu bitke, a u drugom Car hvali junaštvo Dalmatinaca. U prostoru su postavljeni originalni predmeti: durbini, briketi za loženje, granata, topovska kugla iz viške bitke. Premda su se u toj bici Hrvati borili pod tuđinskom zastavom, pobjedu Austrijanaca nad vojno nadmoćnijim Talijanima smatrali su svojom pobjedom pa su je opjevali brojni pučki pjesnici. U samoj bici sudjelovalo je i dvadesetak stanovnika Makarskog primorja.

- Makete brodova BMK "Leut" iz Makarske

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska

Vrijeme trajanja: 20. kolovoza - 20. rujna 2008. / Makarsko ljeto

Autori: Milivoj Čapeta i ostali članovi kluba "Leut".

Opseg: 44 izložka

Vrsta izložbe: tehnička

Još u kameno doba čovjek je naselio i udaljene otoke, što dokazuje da su postojala plovila za duže plovidbe morem. U starom vijeku je centar brodogradnje bio na Sredozemlju, a jedra sve više služe kao pogon na vjetar. U Europi, normanski pomorci prvi ovladavaju vještinom jedrenja uz vjetar - u orcu. U srednjem vijeku izumljeni su kormilo, kompas i astrolab, što je omogućilo velika putovanja i otkrića novih kontinenata. Gotovo do kraja 1. st. usavršavao se razvoj jedrenjaka, povećavale se njihove dimenzije, broj jarbola i jedara, osposobljenost za preoceanska putovanja i nova otkrića. Izumom parnog stroja i gradnjom željeznih brodova konačno se napušta gradnja drvenih jedrenjaka.

Brod se prije svega doživljava emotivno jer ga vlasnik smatra skoro živim bićem. Kada se sagradi krsti ga, a na kraju ga pogrebno spali. U maketama nalazimo trag prošlih vremena starih jedrenjaka kojima su se vodile pomorske bitke ali i plovilo u otkrića novih kontinenata donoseći u Europu nove predmete kao i dodire s drugim kulturama.

Izložbom maketa brodova članova brodo-maketarskog kluba "Leut" iz Makarske posebna se pažnja posvećuje inicijativi zagrebačke udruge "Dupinov san" i prvom ideologu dr. sc. Velimiru Salamonu, inženjeru brodogradnje koji želi oživjeti hrvatsku brodsku baštinu sloganom "Bracera se vraća kući". O svemu tome i o radu makarskog kluba maketara govorio je na otvorenju Milivoj Čapeta voditelj kluba i idejni začetnik ove izložbe.

Izložbu je u ime Grada Makarske otvorio pročelnik za društvene djelatnosti Dražen Kuzmanić, a pjevali su članovi klape "Srdela".

Ova je izložba prigodno trajala za vrijeme proslave Dana hrvatske ratne mornarice, čija je središnja proslava 2008. g. bila u Makarskoj. Za vrijeme trajanja izložbe posjetitelji su mogli glasati za maketu koja im se najviše sviđa. Tako su 19. 9. dodijeljene medalje autorima maketa koji su dobili najviše glasova.

U čast dana sv. Mihovila izložba maketa prenesena je, u nešto skraćenom obliku u muzej u Gradcu.

- *Počeci turizma u Makarskoj i Primorju, do 1940. g.*

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska

Vrijeme trajanja: 26. rujna - 21. listopada 2008.

Autor: Velimir Urlić, Gradski muzej Makarska

Opseg: 132 izložka (fotografije, predmeti)

Vrsta izložbe: povijesna

Izložbom i katalogom prikazali smo početke i postepeni razvoj turizma u Makarskoj i Makarskom primorju, koji počinje krajem 19. st., završno s početkom 2. svjetskog rata. Priprema ovog velikog projekta zahtijevala je obilazak knjižnica, arhiva i privatnih zbirki kako u Makarskom primorju tako i u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Zagrebu radi pregleda periodike i arhivske građe te pronalaska predmeta, dokumenata, fotografija, turističkih prospekata i sl.

Na izložbi su se mogle vidjeti stare razglednice i fotografije, članci iz suvremenog tiska, promidžbeni materijal ugostiteljskih objekata te nekoliko predmeta iz tih objekata: pribor za jelo, mlin za kavu, pegla, koji su korišteni u razdoblju do 2. svjetskog rata na području Makarskog primorja.

- Izložba slika Ante Vukića

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska

Vrijeme trajanja: 23. listopada - 8. studenog 2008. / Dan grada Makarske

Autor: Ante Vukić

Opseg: 20 izložaka

Vrsta izložbe: umjetnička, slikarska

Ante Vukić istaknuti je predstavnik dalmatinskog naivnog slikarstva. Njegove slike pričaju o ljudima i krajoliku dalmatinske zagore i o djetinjstvu u trogirskom zaleđu. Maslinici, vinogradi i more dominantni su motivi, ali tu su i ljudi koji beru grožđe, kopaju njivu, odmaraju u hladovini, na magarcima prenose ljetinu, konjima vrše žito. Obitelj se navečer okuplja za stolom, nedjeljom idu na misu a svi sudjeluju u maškarama i dernećima. Priča je to životu i običajima koji se gube pa su slike Ante Vukića dragocjeni zapis o njima da se ne zaborave. Izložba je postavljena u suradnji s Hrvatsko-njemačkim društvom, čiji je član i autor.

- *I to smo mi*, izložba radova Dječjeg vrtića "Biokovsko zvonce" Makarska

Mjesto održavanja: Gradski muzej Makarska

Vrijeme trajanja: 12. studenoga - 6. prosinca 2008.

Autori: djeca i odgajateljice

Opseg: oko 300 izložaka

Vrsta izložbe: izložba dječjih radova

Izložba "I to smo mi" postavljena je u sklopu županijskih Dana predškolskog odgoja koji su održani u Makarskoj. Sedam vrtića koji čine "Biokovsko zvonce" predstavili su dječje radove na zadanu temu: Maškare, Božić, Jesen, Igra, Moj grad, Lutkarsko kazalište i Mirisi zavičaja. U katalogu izložbe pedagoginja Smiljana Najbauer piše: "Kreativnost je osobina većine ljudi, a ne samo tek nekolicine. Ono što nas razlikuje je sposobnost korištenja te osobine. Najbolji način za razvijanje kreativnosti kod djeteta je imati povjerenja u dijete. Tu sposobnost možemo naslutiti u njegovim neuobičajenim pitanjima i odgovorima, neuobičajenim i mudrim izjavama, njegovoj neiscrpoj maštovitosti i inventivnosti, te smislu za improvizacijom i originalnim rješenjima problema. U poticanju dječje kreativnosti ne smijemo zaboraviti da sam produkt nije najvažniji. Važan je kreativni proces. Dijete još uvijek ne zna kvalitetno vrednovati kao mi. Prihvatimo zato da npr. zelena mrlja može biti njegova slika pejzaža".

- *Božić u Muzeju 2008.*

Mjesto: Gradski muzej Makarska

Vrijeme: 17. prosinca 2008. - 15. siječnja 2009.

Autori: Ana Kunac i sudionici izložbe

Opseg: oko 100 izložaka

Vrsta izložbe: etnološka, umjetnička, skupna

Već postaje tradicionalno održavanje izložbe *Božić u Muzeju* svake druge godine u Gradskom muzeju Makarska. Ove godine zanimanje za sudjelovanje na izložbi bili je iznimno veliko, a kao njenu najveću vrijednost i zanimljivost smatramo to što su na izložbi ravnopravno sudjelovali svi koji su to htjeli - od djece predškolske dobi do poznatih umjetnika. Izloženi su radovi u različitim tehnikama na temu Božića, zime i Nove godine.

Na otvorenju izložbe održan je prigodni program u kojem su sudjelovali pjesnici Marina Jurišić i Stipe Vela, a pjevali su Pero Kelvišer i vokalna skupina FA "Tempet".

10. IZDAVAČKA DJELATNOST

10.1. Tiskovine

- Katalog izložbe *Viški boj 1866.* (Muzejsko izdanje broj 68)

Autor kataloga je Boris Čargo, voditelj viške zbirke Arheološkoga muzeja u Splitu. U tekstu autor donosi najvažnije podatke o poznatoj bici kod Visa na hrvatskom i engleskom jeziku.

Katalog je ilustriran crtežima i fotografijama jedrenjaka i njihovih zapovjednika, koji su

sudjelovali u sukobu. Ova je bitka ostavila duboki trag na stanovništvu Makarskog primorja jer su brojni vojnici bili baš iz ovog kraja pa njihovi nasljednici čuvaju uspomenu na njihovu hrabrost. O Viškoj bici napisani su brojni junački deseterci te polako prelazi u legendu.

- Katalog izložbe *Počeci turizma u Makarskoj i Primorju, do 1940. g.* (Muzejsko izdanje broj 69)

Autor kataloga je Velimir Urlić, viši muzejski tehničar u Gradskom muzeju Makarska.

Katalog ima 357 str. i opširni prijevod na engleskom jeziku, s oko 600 fotografija i 132 kataloške jedinice. Opisuje početke i postepeni razvoj turizma na makarskom području od kraja 19. st. do početka 2. svjetskog rata.

U katalogu je nekoliko cjelina: opće prilike (društveno-gospodarsko stanje); prometne prilike (parobrodi, vozni redovi, izgradnja prometnica...); uređenje grada (pošumljavanje, uređenje obale...), komunalne aktivnosti (izgradnja vodovoda, javni zahodi, rasvjeta, čistoća...); turistička djelatnost (usluge i smještaj, kupalište, trgovine, kavane, ledari...); promet putnika, propaganda, turistički uredi, razne proslave i svečanosti, kulturno - zabavna i sportska događanja, crna kronika itd.

- Katalog izložbe *Božić u Muzeju* (Muzejsko izdanje broj 70)

Autorica kataloga: Ana Kunac, viša kustosica - ravnateljica GMM.

U katalogu su objavljene fotografije radova koji su prikazani na izložbi i nekoliko narodnih izreka iz Makarskog primorja koje su vezane za božićno razdoblje.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.2. Predavanja

Ana Kunac održala je predavanje - radionicu s odgajateljima makarskih dječjih vrtića na temu starih igara u Makarskoj i primorju. Na poziv ravnateljice Ivane Visković radionica je održana 14. listopada 2008. u dječjem vrtiću "Ciciban" u Makarskoj.

11.3. Igraonice i radionice

U suradnji sa Gradskim muzejom Makarska učenici i nastavnici OŠ oca Petra Perice, Makarska i škole u Promajni održavali su radionice i crtaonice na temu "magarac". Njihovi crteži i pisani radovi bit će prikazani na izložbi koju pripremamo za 2009. g.

11.4. Ostalo

- Na poznatoj makarskoj manifestaciji "Noć Kalelarge" Gradski muzej Makarska predstavio se prezentacijom starih, zaboravljenih igara. Tako su posjetitelji zaigrali na šugarelu, na špag, na korač, na piske, gurali kolo od barila...
- Na oglasnoj vitrini na rivi, koju koristi naš muzej, obilježena je foto-dokumentacijom 100. obljetnica tiskanja prvog broja makarskog "Primorskog glasnika". (lipanj 2008.)
- Na isti način obilježili smo i sjećanje na Viški boj u kojem su sudjelovali brojni vojnici iz Makarskog primorja (srpanj 2008.)

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Press

- Sve najvažnije projekte Gradskog muzeja popratili su lokalni tjednici Makarsko primorje i Makarska kronika za koje muzejski djelatnici povremeno pišu stručne članke te daju svoja mišljenja o različitim kulturnim i povijesnim temama.
- Najave svih naših izložbi i osvrte na njih objavljuju lokalne novine, Slobodna Dalmacija, Večernji list, časopis Kvartal te internetske stranice Ministarstva kulture, Muzejskog dokumentacijskog centra i Grada Makarske.
- Češki novinar Mirek Brat posjetio je naš muzej radi pisanja članka o antičkom sidru u Arheološkoj zbirci Gradskog muzeja Makarska. Rad je objavljen pod naslovom "Kotva" u češkom časopisu Dobra voda, u studenome 2008.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Sve muzejske projekte predstavili su Radio Makarska rivijera i Radio Split, a povremeno i druge hrvatske radio postaje.
- Ana Kunac sudjelovala je u emisiji Sunčana Narodnog radija, govorila je o Gradskom muzeju Makarska, povezanosti kulture i turizma te o povijesti Makarske i Primorja.
- Prilog o izložbi *Makete brodova* prikazan je u emisiji HTV-a More (31. 8.)
- Ravnateljica Ana Kunac sudjelovala je u emisijama HTV-a Boje turizma (27. 8.) i Razglednice iz Hrvatske (11. 8.)

- Prilog o izložbi *Božić u muzeju* i o božićnim običajima u Makarskom primorju snimio je novinar Radio Splita i Radio Zagreba Edi Gracin s ravnateljicom Anom Kunac.

12.4. Promocije i prezentacije

Gradski muzej Makarska predstavio je svoja izdanja na 27. izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija u organizaciji MDC-a na sajmu "Interliber" u Zagrebu.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

5.197

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH: 2 %
- Lokalna samouprava: 90 %
- Vlastiti prihod: 3 %
- Sponzorstvo: 5 %

15.2. Investicije

Kupljen DVD player za izložbene projekcije, kutni nosač za knjige i dva reflektora za fotografiranje građe.

16. OSTALE AKTIVNOSTI

- Gradski muzej Makarska su 23. 1. 2008. posjetili su ministar kulture Božo Biškupić i državni tajnik Jasen Mesić. U delegaciji su bili Joško Belamarić, ravnatelj Konzervatorskog odjela u Splitu, Anita Gamulin, gradonačelnik Makarske Marko Ožić - Bebek, zamjenik gradonačelnika Ivan Ivanda i drugi uglednici. Ministar je razgovarao s

ravnateljicom o problemima Muzeja te obećao sveukupnu pomoć za poboljšanje rada Muzeja

- Muzej je 9. lipnja 2008. posjetila tročlana delegacija Muzeja grada Zenice, na čelu s direktorom Adnadinom Jašarevićem. Za vrijeme dvodnevnog druženja izmijenjena su iskustva u radu dvaju muzeja, dogovorena suradnja u budućnosti u vidu razmjene izložbi i pokretanja zajedničkih inicijativa. Potpisan je i Sporazum o suradnji muzeja iz Makarske i Zenice.
- U studenome 2008. umrežili smo muzejska računala te nam je instaliran specijalizirani muzejski program M++ za obradu podataka o muzejskom fundusu. Program je financiralo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a pomoć oko razvrstavanja predmeta te pravilnog određivanja i naziva zbirki pružila nam je gospođa Vladimira Pavić, muzejska savjetnica iz Muzejskog dokumentacijskog centra u Zagrebu.